

ERMENİLERİN TEHCİRİ VE ALMANLAR

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.
Çarşamba, 15 Nisan 2015 07:22 -

1915 Ermeni tehcirinin 100. Yılı nedeniyle tartışmaların hızlanacağı anlaşılıyor. Doğru bir görüş sahibi olabilmek için bu konudaki yayınları önyargısız incelemek gerekir. Çoklarının sandığı gibi bu konudaki taraflardan biri Ermeniler, diğeri Türkler değildir. Taraflar, Birinci Dünya Savaşı'nı çıkaranlar ile bu savaştan zarar gören halklardır.

Daha birinci Dünya Savaşı içinde Ermeni tehcirinin Almanlar tarafından planlandığı ile ilgili görüşler vardı. Bunlar, Mütareke'nin ilk günlerinde sansür kalkınca İstanbul basınında yazılır olmuştur.

Yukarıda görülen manşet, Yeni Gazete'nin 19 Aralık 1918 tarihli sayısının birinci sayfasında yer alan "ERMENİLERİN TEHCİRİ VE ALMANLAR" yazısının başlığıdır.

Gazetenin biri Abdullah Zühtü diğeri Mahmut Sadık olan iki başyazarı ve müdürü vardır. Yazının sonunda M.S rumuzu bulunduğu göre bunun Mahmut Sadık (1864 – 28 Temmuz 1930) tarafından yazıldığı anlaşılıyor. Uzun yıllar gazetecilik yapmış olan Mahmut Sadık Şeyhülmuhammed'in olarak anılmaktadır. 10 Ocak 1919'da Osmanlı Matbuat Cemiyeti'nin başkanlığına seçilmiştir. 29 Mayıs 1919'da yapılan olağanüstü kongrede de yönetim kurulu içinde yer almıştır.

ABDÜLMECİT DE SULTAN REŞAT DA

ENGEL OLAMAMIŞ

ERMENİLERİN TEHCİRİ VE ALMANLAR

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.
Çarşamba, 15 Nisan 2015 07:22 -

Mahmut Sadık yazısında, Veliht Abdülmecit Efendi'nin bir gün önce İstanbul gazetelerinde yayımlanmış bir mülakatını konu edinmiştir. İngiliz Morning Post gazetesi muhabirine Abdülmecit, Türkiye'deki Alman nüfuzunun Abdülhamit döneminde bir mali buhran döneminde başladığını, Sultan Beşinci Mehmet'in siyasi işlerle ilgilenmediğini ve İttihat Terakkiye engel olmadığını, kendisinin savaşın başlangıcında Türkiye'nin tarafsız kalması için hükümet yanında bütün nüfuzunu kullandığını ama bir sonuç alamadığını anlattıktan sonra şöyle demektedir.

“Harbi takip eden kıtaller millet ve ırkımızı lekeleyen en büyük cinayetlerdi. Bu kıtaller Talat'la Enver'in eseridir. Bundan evvel Enver'e kıtal tasavvurunda olup olmadığını sordum. Sadece buna karar verilmiş olduğunu söyledi. Padişahın nezdine gittim. Müdahale etmesini rica ettim. Enver'le görüşeceğini fakat bir muvaffakiyet beklenmediğini söyledi. Eğer Almanya isteseydi bu kıtale mani olabilirdi. Fakat Almanya mani olmak için bir şey yapmadı. Şimdi mağlup olduk. Ödeyeceğiz. Maamafi Saltanat Hanedanı ve Türk milleti bu cinayetlerden katiyen mesul değildir.

Almanya ile Türkiye arasında bir ittifak mucibince olduğunu

zannetmiyorum. Evrak arasında böyle bir şeye tesadüf etmedim. İngiliz esirlerinin fena muamele gördüğü doğrudur. Fakat bir de bizim askerlerimize bakınız. Daha ziyade acınacak bir haldedirler. Daima entrikalarla meşgul olan Enver, askerlerle hiç meşgul olmadı. Kendisine, askerlerin giyeceğine sarf edilmek üzere bir çek götürdüm. Hiç cevap vermedi.” (Yeni Gazete, On birinci Sene No. 1583–19, 18 Kânunuevvel 1918, s. 1)

Mahmut Sadık, “Veliht Hazretleri'nin beyanatı vesilesiyle” kaleme aldığı ERMENİLERİN TEHCİRİ VE ALMANYA başlıklı yazısında Abdülmecit'in Morning Post'a verdiği, İstanbul gazetelerinde de yer alan denecini özetledikten sonra şunları yazıyor (Ara başlıkları ben koydum):

ERMENİLERİN TEHCİRİ VE ALMANLAR

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.
Çarşamba, 15 Nisan 2015 07:22 -

“Şimdiye kadar neşredilmiş olan evrak ve siyasi vesikalardan, beşeriyette bunca harabiye sebep olan, milyonlarca nüfusun katli ve kaybolmasıyla neticelenen şu müthiş harbin başlatıcısı Almanya İmparatoru olduğu anlaşılıyor, İtilaf devletlerinin sabık Kayzer hakkında, “suçlu cezasını görmelidir”, yolundaki iddiası da bunların ellerinde müspet ve ikna edici deliller bulunduğunu gösteriyor.

Harbi Umumi'nin çıkış sebebi ve bu harp ateşi ve kavgayı tutuşturanların cürüm ve kusurları bugün devletler ve milletler arası tetkik ve tahkik olunacak bir meseledir.”

TÜRKİYE'Yİ SAVAŞA SÜRÜKLEYEN

ENVER PAŞA'DIR

“Biz yalnız bu harbe nasıl sürüklendiğimizi nazarı dikkate alalım. Harbe sürüklendiğimiz sırada cereyan etmiş olan siyasi yazışmalara vakıf olduğunca, bundan da Almanya İmparatoru ile etrafında toplanan kahredici askeri kuvvetinin esas sebep oldukları görülüyor. Almanya imparatoru bizzat kendi namına hareket eden Almanlar, Enver Paşa'yı zapt etmişler ve büyülemişler, onu hemen körü körüne her emirlerine ram ettirmişler ve boyun eğdirmişlerdir.

Enver Paşa, ne memleketi ne milleti hiçbir şeyi düşünmemiş, hatta Harbiye Nazırı sıfatıyla

ERMENİLERİN TEHCİRİ VE ALMANLAR

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.
Çarşamba, 15 Nisan 2015 07:22 -

---

kabine de kendi, millet de kendi, hükümdar de kendi gibi hareket etmiş ve şahsında cem ettiği bütün bu kuvvetleri ancak Almanya İmparatorunun emrine düşünmeksizin, muhakeme etmeksizin hasr ve vakfetmiştir.

Bu boyun eğiş ile Almanların İstanbul'da tesis ettikleri mutlak hâkimiyet zavallı Türk milletini mezbahaya sürükler gibi harbe sokmuştur. Türkiye'nin bu harbe girmesinin mahv ve çöküş olacağını söyleyen dostlarının sözleri de dinlenmemiştir.

Alman milletini takımıyla suçlamak istemiyoruz. Zavallı demokrat Alman da imparatorunun kahrı altında eziliyor, bitiyordu. Ezilmiştir, bitkin hale gelmiştir.”

ALMANLAR TEHCİRİ ADETA TEŞVİK ETTİLER

“Alman imparatoru ile ezici kuvveti kendi memleketlerinde pervasız hareket ettikleri halde Türkiye'de büsbütün cebbar ve müstebit surette ne milleti, ne ırkı, ne memleketi zerrece sakınmayarak, sakınmayı bile düşünmeyerek mahv ve harap etmekte zerrece bir çekinme bile hissetmiyordu.

ERMENİLERİN TEHCİRİ VE ALMANLAR

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.
Çarşamba, 15 Nisan 2015 07:22 -

Veliht Hazretlerinin buyurdıkları pek doğrudur: Eğer imparatoru temsil eden buradaki Alman askerî kuvveti Ermeniler hakkındaki tehcir ve taktili men etmek, durdurmak isteseydi, Enver Paşa ile yaranı ile ona bağlı olanlara tebliğ edeceği bir şiddetli emirle bunu men eder ve durdururdu. Bilakis görmezlikten gelmesi, müsamahası yahut zahiren bunları içine alan hareket tarzıyla o faciayı ve cinayeti adeta teşvik eylemiştir.

Hatta burada Ermeniler hakkında yapılan mezalimden yürekleri yananlar, azap ve ıstırap içinde başı çekenler; □ *'Almanlar medeni insanlar değil mi? gözleri önünde bu cinayet facialarına nasıl tahammül ediyorlar. Niçin mani olmuyorlar?'* □ diyorlardı.”

TÜRKİYE ALMANLARIN SÖMÜRGESİ OLACAKTI

“Bu üzüntülerden sonra meyvus ve bezgin şu mülahazalara düşenler de görülüyordu: *'Eyvah! İki takdirde de mahv olduk. İtilaf devletleri galip gelirse halimiz harap. Almanlar galip gelirse yine böyle... Çünkü anlaşılıyor ki bunlar memleketimizi benimsediler. Bir kere girdiler, bir daha çıkamayacaklar, Galip gelirlerse, memleketimizi bir müstemlekeleri, Türkleri de Afrika Müslümanlarının hizmetkâr ve esir yerlileri yerine koyacaklar...'*

Bu mülahaza doğru mu, değil mi? Bunu aramıyoruz... Hatta imparator Wilhelm ile askerî kuvveti hakkında bu kadarla kalmayıp daha ileri gidenlerin, daha ağır zanları asılsız zan mı? Zan vaki mi, bunu da tahlil etmeden zikretmekle yetineceğiz. Bu ağır zanların sahipleri de diyorlardı ki: *'Al manya bu memleketi bir müstemleke haline koyarsa Türkleri amele gibi kullanırlar. Bu*

ERMENİLERİN TEHCİRİ VE ALMANLAR

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.
Çarşamba, 15 Nisan 2015 07:22 -

---

müstemelekeye birçok da Alman iskân ederler. Burada kendileriyle rekabet edecek faal uzuvları, unsurları ne kadar az olursa onlar için o kadar iyidir. Bu hesapça faal, tutumlu, sanatkâr, tüccar olan Ermeni unsurunun azalması Almanlar için faidelidir. İşlenen cinayetlere, ırkı tahrip ve söndürmeye matuf olan canice zulümlere Almanya İmparatorunun siyasileri, zabitleri neden ses çıkarsın?'

İşte bu cinayetleri işlendiği zaman bir takım Türklerin yürekleri sızlıyor, fikirlerine böyle mülâhazalar geliyordu.

Veliâht Hazretleri işte bu mülâhazaları tespit etmişlerdir?" (13 Nisan 2015)

Kaynak: M(ahmut) S(adık), Yeni Gazete, On Birinci Sene, No. 1583–20, 19 Kânunuevvel (Aralık) 1918, sayfa 1)